

**Meda Programı ve
Avrupa Yatırım
Bankasının Akdeniz
Ülkelerindeki Diğer
Mali Anlaşmaları
Çerçevesinde Mali
Teknik İşbirliğinin
Uygulanmasına
İlişkin Çerçeve
Anlaşması Uyarınca
Topluluk Tarafından
Finanse Edilen Mal
ve Hizmet
Teslimlerinde
Katma Değer
Vergisi İstisnası
Uygulaması**

Hazırlayan
Adnan UYAR
Vergi Denetmeni

1. GİRİŞ

İkinci Dünya savaşından sonra iki kutupla dünya oluşmuş ve soğuk savaş dönemi başlamıştır. Soğuk savaş sona erdiren ise Dünya milletlerinin daha iyi bir yaşantı sürdürme güdüsü oluşturmuştur. Soğuk savaş dönemini yaşayan Avrupa ülkeleri bir araya gelerek Avrupa Ekonomik Topluluğunu kurmuştur. Bunda en önemli unsur savaşın sorun çözmede etkili olmadığına görülmüş olmasıdır. Yamızda öncelikle Avrupa ülkelerinin nasıl bir Avrupa görmek istediklerine değinilecek daha sonra topluluğun kurumları kısaca tanıtılacak ve Avrupa'nın ülkemizi de topluluğa dahil etme arzusu yönünde yaptığı girişimlere yer verilecektir.

2. AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞUNUN ÜYE ÜLKELER ARASINDA GERÇEKLEŞTİRMEK İSTEDİĞİ UNSURLAR ŞUNLARDIR

Avrupa Ekonomik Topluluğunun üye ülkeler arasında malların, iş gücünün ve sermayenin herhangi bir sınırlamayla karşılaşmaksızın serbest dolaşımını sağlamak; para, maliye ve kambiyo alanlarında ortak bir politika belirlemek; topluluk dışı ülkelere ortak bir gümrük tarifesi uygulamak; ulaşım, enerji vb. alanlarda ortak bir tutum

saptamak, üye ülkelerin yasal mevzuatlarını birbirleriyle uyumlu hale getirmek gibi amaçları bulunmaktadır. Bu amaçları gerçekleştirmek üzere Avrupa Ekonomik Topluluğu bir takım birimler kurmuştur. Bu birimlerin neler olduğu ve ne gibi amaçlarının olduğu yazımızın izleyen bölümlerinde açıklanacaktır.

• Avrupa Para Sistemi

Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi ülkelerin, aralarında parasal bir birlik kurmak amacıyla 1999 yılında gerçekleştirdikleri para sistemi, EMS kısa adıyla da anılır. EMS ye Belçika, Danimarka, Luxemburg, İtalya, İrlanda, Hollanda, Fransa ve Almanya üyedir. İngiltere, özel ekonomik durumu nedeniyle sisteme üye olmamakla birlikte, isteği zaman katılma hakkına sahiptir. Sistemin kurulma nedeninin 1970'lerin ikinci yarısında dünya döviz piyasalarında gözlenen istikrarsızlıklar olduğu söylenebilir. Topluluk üyesi ülkeler böyle bir sistemi kurmakla kur dalgalanmalarının önlenmesini, üye ülkeler arasında iktisat politikalarının önlenmesini, üye ülkeler arasında iktisat politikalarının daha kolay bir biçimde uyumlaştırılmasını ve fiyatlar genel düzeyinde istikrar sağlanmasını öngörmüşlerdir. Bu öngörülerini gerçekleştirmek için sisteme iki görev verilmiştir. Birincisi Avrupa ülkeleri arasında ortak bir para ve hesap birimi aracılığı ile bağlantı kurmak, ikincisi ise topluluk üyesi ülkelere kaynak aktarımını sağlayabilecek bir Avrupa Fonu oluşturmaktır. Topluluk bu iki amacıda gerçekleştirmiştir.

• Avrupa Para Fonu

Avrupa Para Sisteminin kurulmasını öngördüğü bir kuruluş EMF kısa adıyla da anılır. Avrupa Para Sisteminin amaçlarından biride ödeme gücünü içindeki AET üyesi ülkelere kaynak tahsisini gerçekleştirmek üzere bir Avrupa Para Fonunun kurulmasıdır. EMF'nin topluluk üyesi ülkeler arasında para politikalarını uyumlu duruma getirmek, dış ödeme gücünü çeken üye ülkelere kredi sağlamak, üye ülkelerden topladığı rezervler karşılığında onlara Avrupa Para Birimi ECU vermek gibi görevleri yerine getirmektedir.

• Avrupa Komisyonu

Avrupa Ekonomik Topluluğunun yürütme organı Avrupa Komisyonu ya da kısaca komisyon, AET'de bir hükümet gibi faaliyet gösteren bir organdır. AET Bankalar Konseyinin kararlarını yürütür; sonuçları hakkında Konseye bilgi vermektedir.

• Avrupa Yatırım Bankası

Avrupa Ekonomik Topluluğuna dahil finansal kuruluşlardan EIB kısa adıyla da anılır. Roma Anlaşmasında ön görülen hedeflerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak üzere 1958 yılında kurulmuştur. Avrupa Yatırım Bankasının kuruluş amacı, AET içinde yer alan nisbi olarak gelişmemiş bölgelerin kalkınma projelerine finansman desteğini sağlamaktır. Bankaya sadece topluluk üyesi ülkeler üye olabilmektedir.

3. AVRUPA KOMİSYONU AVRUPA YATIRIM BANKASI VE ÜLKEMİZ ARASINDA İMZALANAN MEDA PROGRAMI VE AVRUPA YATIRIM BANKASININ AKDENİZ ÜLKELERİNDEKİ DİĞER MALİ ANLAŞMALARI ÇERÇEVESİNDE MALİ VE TEKNİK İŞBİRLİĞİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ÇERÇEVE ANLAŞMASI

Yazımızın yukarıdaki bölümlerinde de görüleceği üzere Avrupa Ekonomik Topluluğunun önemli kurumlarından olan Avrupa Komisyonu ile Avrupa Yatırım Bankası ülkemiz ile meda programı ve Avrupa yatırım bankasının Akdeniz ülkelerindeki diğer mali anlaşmaları çerçevesinde mali ve teknik işbirliğinin uygulanmasına ilişkin çerçeve anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma ile Avrupa Ekonomik Topluluğu tarafından finanse edilecek mallar, işler ve hizmetler katma değer vergisi ve benzeri vergilerden muaf olacaktır. Böylelikle ülkemiz tarafından Avrupa Ekonomik Topluluğuna yapacağı yatırımlar çerçevesinde katma değer vergisi ve gümrük vergisi teşviki verilmiş olmaktadır. Bu anlaşma ile yapılacak yatırımlar proje olarak değerlendirilmektedir. Anlaşma kapsamında yürütülecek projelerin uygulamasından sorumlu kuruluşlar, projeler kapsamında alınacak mal ve hizmetler ile yapılacak ithalatın türünü, miktarını, bedelini ve gerekli diğer bilgileri gösteren listeyi bir yazı ekinde, söz konusu Anlaşmanın 2. maddesi uyarınca Ulusal Koordinatör olan Hazine Müsteşarlığının onayına sunacaklardır. Hazine Müsteşarlığı tarafından bu yazı ve liste incelenip, listenin altına öngörülen mal ve hizmet alımları ile ithalatın 4590 sayılı Kanunla onaylanan Anlaşma kapsamında olduğu belirtilmek ve imzalanmak suretiyle onaylanacaktır.

Projenin uygulanmasından sorumlu kuruluşlar, Hazine Müsteşarlığının onaylamış olduğu listenin kendilerince tasdikli bir fotokopisini, yurt içi mal ve hizmet alımlarında satıcılara, ithalatta ise gümrük idaresine vereceklerdir. Mükellefler ve gümrük idareleri verilen bu belge uyarınca düzenleyecekleri fatura veya benzeri

belgelerde veya gümrük makbuzunda 4590 sayılı Kanunla onaylanan Anlaşmanın ilgili maddesine ve Hazine Müsteşarlığının onayına atıfta bulunarak katma değer vergisi hesaplamayacak ve göstermeyeceklerdir.

Diğer taraftan, Katma Değer Vergisi Kanununun 30. maddesinin (a) bendi gereğince vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisi, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilemeyecektir.

Bu bağlamda yukarıda belirtilen uluslararası anlaşma çerçevesinde gerçekleşen mal teslimleri ile hizmet ifaları için yüklenilen katma değer vergisi mükellefler tarafından indirim konusu yapılamayacak, indirilemeyen bu vergi, gelir veya kurumlar vergisi matrahlarının tespitinde işin mahiyetine göre gider ya da maliyet unsuru olarak kabul edilecektir.